

АВТОБІОГРАФІЯ

Я, **Водянніков Олександр Юрійович**, народився [REDACTED] року в м. [REDACTED]
[REDACTED] Громадянин України.

Освіта

В [REDACTED] році закінчив з золотою медаллю загальноосвітню школу I-III ступенів [REDACTED]
[REDACTED] В тому ж році вступив до Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, відділення «Міжнародне право».

В 2000 році закінчив Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Міжнародне право» та здобув кваліфікацію **магістра міжнародного права**, перекладача з англійської мови (диплом з відзнакою).

В 2001 році вступив до Центральноєвропейського університету (*Central European University*), м. Будапешт, Угорщина, на факультет юридичних студій (*Department of Legal Studies*), програма порівняльного конституційного права (*Comparative Constitutional Law Program*), який закінчив в 2002 році і здобув кваліфікацію **магістра права у порівняльному конституційному праві** (*Master of Law (LLM) in Comparative Constitutional Law*). За визнанням диплому чи його нострифікацією не звертався.

В 2016 році в Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України захистив дисертацію за спеціальністю «міжнародне право» та здобув науковий ступінь **кандидата юридичних наук**.

Також брав участь у таких освітніх програмах / навчанні:

Гаазька Академія міжнародного права (Нідерланди); літні курси з міжнародного публічного права, 2008 рік;

Програма Меморіального фонду імені Джона Сміта (Великобританія), 2009 рік;

Академія Фольке Бернадотта (Швеція); програма «Примирення: процес, практика і перспектива Західних Балкан», 2014 рік.

Трудова діяльність

Трудову діяльність розпочав в липні 1999 року **помічником юрисконсультанта** в договірному бюро ВАР «Техтрансмаш» (м. Кременчук), в січні 2000 року був переведений **юрисконсультантом** в договірному бюро.

В грудні 2000 року був призначений на посаду **головного спеціаліста** Центру порівняльного права при Міністерстві юстиції України, де працював до вступу на навчання до Центральноєвропейського університету (липень 2001 рік). Після закінчення навчання в липні 2002 року повернувся на посаду **головного спеціаліста** Центру порівняльного права при Міністерстві юстиції України. В серпні 2003 році був переведений на посаду **начальника відділу європейського та порівняльного права** Центру європейського та порівняльного права Міністерства юстиції України, на якій працював до лютого 2004 року.

З лютого 2004 по грудень 2006 року працював **юридичним консультантом** Групи управління Проектом Світового банку «Розширення доступу до ринків фінансових послуг», утвореної на підставі наказу Міністерства фінансів України № 672 від 12 грудня

2003 року відповідно до Листа-угоди стосовно позики-авансу на підготовку проекту від 15 липня 2003 р. N P4020-UA між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку.

В листопаді 2004 року був прийнятий на посаду **наукового радника з питань верховенства права** Координатора проектів ОБСЄ в Україні, на якій працював до квітня 2007 року.

В квітні 2007 року був призначений на посаду **національного менеджера програм з верховенства права і прав людини** Координатора проектів ОБСЄ в Україні.

З червня 2014 року працюю на посаді **національного радника з юридичних питань** Координатора проектів ОБСЄ в Україні.

Відповідний професійний досвід

В сфері конституційної реформи

В серпні 2019 року був включений до складу **Комісії з питань правової реформи** в якості консультанта/спостерігача (Указ Президента України від 7 серпня 2019 року № 584/2019, зі змінами). Зокрема, беру участь у роботі робочої групи з питань підготовки пропозицій щодо внесення змін до Конституції України та робочої групи з питань розвитку законодавства про організацію судової влади та здійснення правосуддя.

З березня 2015 по травень 2019 року був включений до складу **Конституційної комісії** в якості консультанта/спостерігача (Указ Президента України від 3 березня 2015 року № 119/2015). В 2015-2016 брав активну участь у розробці змін до Конституції України в частині правосуддя та децентралізації. Зокрема, пропонував запровадження повної моделі конституційної скарги в Україні.

З листопада 2014 по травень 2019 року був членом **Ради з питань судової реформи** (Указ Президента України від 27 жовтня 2014 року № 826/2014) і брав участь в розробці проекту нової редакції Закону України «Про Конституційний Суд України».

До здобутків у сфері конституційної реформи належать:

участь у розробці Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року № 1401-VIII, зокрема в частині запровадження конституційної скарги (ст. 55 та 151-1 Конституції України), конкурсних засад відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України, гарантій незалежності Конституційного Суду України, положення про спеціалізовані суди і засади судочинства тощо;

участь у робочій групі Ради з питань судової реформи щодо розробки нової редакції Закону України «Про Конституційний Суд України», зокрема в частині запровадження структурного поділу Суду на сенати для розгляду конституційних скарг, критеріїв прийнятності конституційних скарг і процедури їх розгляду, запровадження таких інститутів як *amicus curiae*, забезпечувальний наказ, роз'яснення порядку виконання актів Суду, спеціальні радники Суду з числа суддів у відставці іноземного органу конституційної юрисдикції або представників міжнародної урядової організації, тощо.

В сфері законотворчої діяльності

В 2002-2003 роках брав участь в розробці Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (затверджена Законом України від 18 березня 2004 року № 1629-IV).

З 2004 року на запит Комітету Верховної Ради з європейської інтеграції, інших парламентських комітетів та органів державної влади надав понад 300 висновків на відповідність законопроектів міжнародним стандартам, практиці ЄСПЛ та зобов'язанням в рамках ОБСЄ. В 2008 - 2012 роках був членом **Науково-експертної ради Комітету Верховної Ради України з європейської інтеграції**.

В рамках роботи в Раді з питань судової реформи брав участь в розробці нових редакцій Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України. Серед здобутків у цій роботі – розробка проектів Глави 2 «Розгляд судом справ про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи» та Глави 10 «Розгляд заяви про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку» Цивільного процесуального кодексу України, якими були імплементовані Рішення Конституційного Суду України від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 у справі про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу, а також стандарти, встановлені ЄСПЛ у справах *Shtukatur v. Russia* (2008), *Nataliya Mikhaylenko v. Ukraine* (2013), *Stanev v. Bulgaria* (2012) та ін.

Був залучений до розробки моделі Вищого антикорупційного суду України, зокрема до розробки проекту Концепції проекту Закону про Вищий антикорупційний суд (2017 рік) та «Спільного бачення щодо основних засад створення Вищого антикорупційного суду в Україні» представників експертного середовища від інститутів громадянського суспільства та зацікавлених міжнародних організацій-донорів, що працюють в Україні (2017 рік).

В сфері конституційного судочинства

З 2014 року підготував на запит суддів-доповідачів Конституційного Суду України та учасників конституційних проваджень 9 консультативних висновків у таких справах:

1. у справі № 1-13/2016 за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини п'ятої статті 21 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" (Рішення Конституційного Суду України від 8 вересня 2016 року № 6-рп/2016)
2. у справі № 1-15/2018(4086/16) за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 Розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII положенням статті 6, частин першої, другої статті 8, частин другої статті 19, частин першої, другої статті 24, частин першої, другої статті 55, частин першої, п'ятої, шостої статті 126 Конституції України (Рішення Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020)
3. у справі № 1-3/2018(2717/14) за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 7 розділу II Закону України „Про запобігання фінансової

катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні" (Рішення Конституційного Суду України від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018);

4. у справі № 18/ 206 (19) за конституційною скаргою Марго Поліни Олександрівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 1 частини 5 і частини 7 статті 454 Цивільного процесуального кодексу України

5. у справі № 18/ 4494 (18) за конституційною скаргою Петрика Ігоря Йосиповича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 50, положень частини десятої статті 78 Закону України "Про прокуратуру", що застосовані в постанові Великої Палати Верховного Суду від 06 червня 2018 року

6. у справі № 3/239(20) за конституційним поданням 64 народних депутатів України щодо відповідності конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності», його окремих положень, а також положень інших законодавчих актів в редакції цього закону

7. у справі № 3/4090(15) за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень абзацу чотирнадцятого частини першої статті 1, пункту 3 частини першої статті 3, пункту 2 частини першої статті 12, пункту 2 з приміткою 1, пунктів 3, 8, 9, 10, 11 частини першої статті 46, частини третьої статті 46, абзаців другого, третього частини першої статті 47, частин першої, третьої статті 50, статті 51, частини другої статті 52, підпункту 3 пункту 3 частини п'ятої Прикінцевих та Перехідних положень Закону України „Про запобігання корупції“ від 14 жовтня 2014 року № 1700–VI, статті 366-1 Кримінального кодексу України

8. у справі № 4/1868(15) за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року № 4452-VI

9. у справі № № 1-231/2018(2980/18, 3728/18) за конституційним поданням 65 народних депутатів про визнання положень пункту 5 частини першої статті 3, абзацу третього частини третьої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII та пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб» від 23 березня 2017 року.

Також надаю аналітичну допомогу спеціальним радникам Конституційного Суду України у підготовці ними консультативних висновків на запити суддів Конституційного Суду України.

В рамках експертної допомоги Конституційному Суду України наразі готую спільно з двома іншими національними експертами посібник для суддів і працівників Секретаріату Конституційного Суду України «Гендерний конституціоналізм: посібник з гендерного аналізу конституційних питань».

Досвід освітньої/просвітницької діяльності в сфері конституційного права

Для Конституційного Суду України:

Окрім подання на запит суддів-доповідачів консультативних висновків у конституційних провадженнях, що включають аналіз практики ЄСПЛ і підходів іноземних органів конституційної юрисдикції, я надавав методологічну допомогу Секретаріату Конституційного Суду України щодо покращення процедури розгляду конституційних скарг, зокрема:

в грудні 2020 в рамках онлайн тренінгу для працівників Секретаріату Конституційного Суду України з ефективного управління процесом опрацювання конституційних скарг проводив навчання за темами:

«Оптимізація роботи з аналізу конституційних скарг щодо їх відповідності вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“ (щодо механізму їх опрацювання)» та

«Критерії визначення суспільного інтересу та відповідних мотивів прийнятності конституційної скарги та поняття «особливе суспільне значення» для захисту прав людини в контексті частини третьої статті 63 Закону України «Про Конституційний Суд України»;

в грудні 2019 року в рамках семінару-тренінгу для співробітників Секретаріату Конституційного Суду України «Конституційна скарга: доктринальні аспекти оцінки та перевірки» проводив навчання на тему «Конституційна скарга: предмет оскарження»;

в грудні 2016 року в рамках семінару для співробітників Секретаріату Конституційного Суду України «Конституційна скарга як інструмент конституційної юстиції» проводив заняття на тему «Прийнятність конституційної скарги в світлі міжнародних стандартів: вичерпання національних засобів юридичного захисту».

Для громадянського суспільства, представників юридичної професії та науковців:

В червні 2021 року в ході онлайн тренінгу «Гендер, гідність, рівність. Конституційна скарга як інструмент захисту від дискримінації» проводив навчання за темами: «Рівність: принцип і право», «Гендер і влада: поняття гендерного конституціоналізму», «Проведення в КСУ і суспільний інтерес».

В 2020 році проводив онлайн тренінги «Конституційна скарга як інструмент захисту соціальних прав: практичний вимір застосування та гендерні аспекти» (інтерактивна лекція «Sex і конституція: гендерна та соціальна революції»), «Людська гідність як конституційна цінність» (інтерактивна лекція «Гендер, гідність і конституція: витоки і значення в сучасному конституціоналізмі») та поглиблений тренінг з практичних аспектів складання конституційної скарги та її гендерного виміру (інтерактивні лекції «Гендер, гідність і влада: що таке гендерно-сенситивний конституціоналізм» та «Гендерна рівність в конституційному праві»).

В 2018 – 2019 роках залучався освітньою платформою High Legal School до викладання на теми «Міжнародний досвід інституту конституційної скарги в українських реаліях» (2018) та «Конституційна скарга як інструмент та засіб впливу на практику розгляду адміністративних справ» (2019).

З 2018 року виступаю з авторськими інтерактивними лекціями на семінарах Aspen Institute Kyiv «Справедливість, закон і суспільство»: «Сон Сципіона. Демократія, суспільство і світовий порядок в епоху кризи постмодерну» (2020 рік), «Побічні ефекти глобалізації. Демократія, людина і держава в епоху повстання проти громадянського суспільства» (2019 рік), «Критика чистого ratio. Чи має сенс верховенство права?» (2019 рік), «Бенкет Балтазара. Право і демократія в кризову епоху» (2018 рік).

В 2014-2017 виступав з лекціями в рамках серії регіональних методологічних семінарів для суддів місцевих і апеляційних суддів та адвокатів, присвячених питанням застосування практики ЄСПЛ у національній судовій практиці при ухваленні рішень у цивільних та кримінальних справах; урахування практики ЄСПЛ при здійсненні захисту та представництва у судах України, реформи правосуддя та суміжних інститутів в світлі європейських стандартів.

В 2002-2003 році брав участь у розробці і українському виданні брошури «Європейський Суд з прав людини: стандарти свободи слова», яка видана на дев'ятох мовах Центральної та Східної Європи і включає короткі перекази провідних справ ЄСПЛ (електронна версія: <http://osvita.khpg.org/index.php?id=1070822342>).

Веду блог з питань конституційного права і прав людини на незалежному інтернет-виданні LB.UA (https://lb.ua/blog/oleksandr_vodennikov)

Для студентів і аспірантів

З моменту заснування в 2012 році Літньої школи ОБСЄ «Верховенство права і конституціоналізм» виступав з лекціями і вів відкриті дискусії студентів та викладачів:

Лекція «Генеалогія Європейської правової традиції» (I Літня школа, 2012 рік)

Лекція «Європейська конституційна традиція: генеза та засадничі міфи» (II Літня школа 2013 рік)

Лекція «Генеалогія принципу в праві: погляд на історію права крізь призму теорії "чорного лебедя"» (III Літня школа 2014 рік)

Лекція «Метафізика демократії: чи має республіка тіло?» (IV Літня школа, 2015 рік)

Лекція «Демократія: постструктуралістська деконструкція сучасних міфологем» (IV Літня школа, 2015 рік)

Лекція «Мінойський лабіринт конституційного постмодерну: вертикальна і горизонтальна дія Конституції» (V Літня школа, 2016 рік)

Лекція «Конституція і революція: анатомія установчої влади» (VI Літня школа, 2017 рік)

Лекція «Трибунал для демократії: конституційні суди і мажоритарний фатум» (VII Літня школа, 2018 рік)

Лекція «Конституційна скарга: особливості української моделі» (VII Літня школа, 2018 рік)

Лекція «Бенкет Балтазара. Право і демократія в кризову епоху» (VIII Літня школа, 2019 рік)

Лекція «В очікуванні варварів: конституція, демократія і світовий порядок в умовах пост-глобалізації» (IX Літня школа, 2020 рік)

Лекція «Прекрасний новий світ: COVID-19, AGI, BLM та інші виклики для демократії і конституціоналізму» (IX Літня школа, 2020 рік)

Лекція «Конституціоналізм, демократія і суспільство на світанку нової ери» (X Літня школа 2021 рік).

В 2018 році виступав з відкритою лекцією в НАУКМА «Генеалогія Конституції: від Святого Письма до соціальних медіа».

В 2016 році був запрошений викладати на Зимній школі з федералізму і урядування (Winter School on Federalism and Governance) Європейської академії в Больцано, Італія (European Academy of Bolzano, Italy) на тему «*Constitutional Reform in a Conflict-torn Society: Ukraine*» («Конституційна реформа в розділеному конфлікті суспільстві: Україна»).

Міжнародна публічна діяльність, членство в професійних асоціаціях

Я є членом Європейського товариства міжнародного права (*The European Society of International Law*) з 2007 року, Американського товариства міжнародного права (*The American Society of International Law*) з 2007 року, Міжнародного товариства публічного права ICON•S (*The International Society of Public Law ICON•S*) з 2017 року та Міжнародної асоціації політичних наук (*International Political Science Association*) з 2019 року.

Серед найважливіших міжнародних заходів, на яких я виступав з доповідями слід назвати такі:

6-9 липня 2021- ICON•S Mundo, 2021 Conference of the International Society of Public Law / ICON•S Конференція Міжнародного товариства публічного права Mundo

Доповідь: “BLM, International Order and Epistemic Communities: International Organisation after the Pandemic” / «BLM, міжнародний порядок та епістемічні спільноти: міжнародна організація після пандемії»

18 лютого 2020 Leuven AI Law & Ethics Conference (LAILEC) 2020 «The Good, the Bad and the Regulated. In Search of a Common Denominator for AI in Business and Society» / Конференція Левенського католицького університету з штучного інтелекту і етики «Хороший, поганий та регульований. У пошуках спільного знаменника для штучного інтелекту у бізнесі та суспільстві»

Доповідь: “Artificial Intelligence and Future of International Organizations” / «Штучний інтелект і майбутнє міжнародних організацій»

22-23 листопада 2019 The European Society of International Law (ESIL), the Warsaw School of Economics (SGH), Kozminski University (KU) and the Institute of Law Studies of the Polish Academy of Sciences (ILS PAS) joint conference «The Crisis of Multilateral International Order: Causes, Dynamics and Consequences» / Спільна конференція

Європейського товариства міжнародного права, Варшавської Школи економіки, Університета Косьмінські та Інституту правових студій Польської Академії наук «Криза багатостороннього міжнародного порядку: причини, динаміка і наслідки»

Доповідь: «*Crisis of trust in contemporary multilateralism: International order in times of perplexity*» / «Криза довіри в сучасному мултилатералізмі: міжнародний порядок в часи розгубленості»

28-29 березня 2019 ICON•S Inaugural Conference of the German Chapter (Humboldt-Universität zu Berlin) / Інаугураційна конференція Німецького відділення Міжнародного товариства публічного права ICON•S (Університет Гумбольдта в Берліні)

Доповідь: «*Law v Order: The Rule of Law Theology and Its Histories*» / «Право v порядок: теологія верховенства права і її історії»

5-7 липня 2017 2017 ICON-S Annual Conference «Courts, Power, and Public Law» (University of Copenhagen) / Щорічна конференція Міжнародного товариства публічного права ICON•S 2017 р. «Суди, влада і публічне право» (Копенгагенський університет)

Доповідь: «*Reclaiming Legitimacy through International Law: Friendly Treatment of International Law Jurisprudence of the Constitutional Court of Ukraine in Turbulent Times for International Law*» / «Відновлення легітимності за допомогою міжнародного права: доктрина дружнього ставлення до міжнародного права в практиці Конституційного Суду України в неспокійні часи для міжнародного права»

27-28 листопада 2017 Conference "International Judicial Dialogue in the Protection of Fundamental Rights" (University of Salamanca) / Конференція «Міжнародний суддівський діалог задля захисту основоположних прав» (Університет Саламанки)

Доповідь: «*(In)voluntary judicial dialogue and legitimacy borrowing in collapsing world order*» / «(Не)добровільний суддівський діалог і запозичення легітимності у світовому порядку, що занепадає»

30 червня 2016 I Congress of the Association of Constitutional Justice of the Countries of the Baltic and Black Sea Regions (BBCJ) / Перший Конгрес Асоціації конституційного правосуддя країн регіонів Балтійського та Чорного морів (BBCJ)

Доповідь: «*Horizontality Revolution in Constitutional Jurisprudence: The Splendours and Miseries of Postmodern Constitutionalism*» / «Революція горизонтальності в конституційній юриспруденції: розкоші і злидні постмодерного конституціоналізму»

Наукова діяльність / найважливіші публікації

Кожного року беру активну участь в наукових форумах, конференціях, інших наукових та науково-практичних заходах. Так, тільки в 2021 році взяв участь у Всеукраїнському Форумі «Україна 30. Розвиток Правосуддя» (<https://www.youtube.com/watch?v=gc-FJulMJrk&t=12s>), Національному форумі “Конституційна юстиція: виклики сьогодення та шляхи вирішення” (доповідь “Залишкові установчі повноваження українського парламенту поза Розділом XIII Конституції України”), Міжнародній науково-практичній конференції «Конституційна демократія в умовах загроз територіальній цілісності та національній безпеці» (доповідь «Конституціоналізм в екстремальних умовах: установка і встановлена влада в кризові періоди»), IV Міжнародній науково-практичній конференції «Адміністративна юстиція в Україні: Проблеми теорії та практики» (доповідь «Концепція демократії в практиці Європейського суду з прав людини: гендерний вимір»), I Маріупольському конституційному форумі «Людська гідність та забезпечення прав людини в умовах суспільних трансформацій» (доповідь на тему «Методологія гендерного аналізу»).

Напрямки наукової діяльності: конституційне право України, порівняльне конституційне право, міжнародне публічне право, права людини, судоустрій, європейське право, право ЄСПЛ.

Маю понад 50 наукових праць, виданих як в Україні (українською мовою), так і закордоном (англійською мовою). Найважливішими з них є такі:

a. Іноземні публікації

Crisis of Trust In Contemporary Multilateralism: International Order in Times of Perplexity, in THE CRISIS OF MULTILATERAL INTERNATIONAL ORDER: CAUSES, DYNAMICS AND CONSEQUENCES. (V. Bilkova, P. Farah, L. Gruszczynski, M. Menkes eds.). (Routledge, forthcoming) (англійською)

The Universal Declaration of Human Rights (UDHR) and Post-War Constitutional Democracy: Common Origins, in THE GLOBAL POLITICS OF HUMAN RIGHTS: BRINGING THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS (UDHR) INTO THE 21ST CENTURY. M. Verde, G. P. Mthembu, A. S. Wilkins (eds.). Berlin: Berlin Forum on Global Politics, 2020. P. 23-28. Available at <https://bfogp.org/publications-and-projects/the-global-politics-of-human-rights/> (англійською)

(In)voluntary judicial dialogue and legitimacy borrowing, in EL DIALOGO JUDICIAL INTERNACIONAL EN LA PROTECCION DE LOS DERECHOS FUNDAMENTALES. J. Martin y Perez de Nanclares (ed.). Valencia: Tirant Lo Blanch, 2019. P. 119-138. (англійською)

Horizontality Revolution in Constitutional Jurisprudence: The Splendours and Miseries of Postmodern Constitutionalism, in ROLE OF CONSTITUTIONAL COURTS IN PROTECTING DEMOCRATIC VALUES. Chisinau: Curtea Constitutionala a Republicii Moldova, 2016. P. 118-130. (англійською)

b. Монографії, колективні праці українською мовою

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА В ПОРІВНЯЛЬНОМУ КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ. Київ : ВАІТЕ, 2021. 245 с.

Bid caveat dominus до ultima ratio: Демократія і конституційні принципи криміналізації. Криміналізація суспільно небезпечних діянь протягом дії Кримінального кодексу України 2001 року: останні сюжети на фоні загальної палітри законодавчих рішень. / В. Гацелюк. Київ : ВАІТЕ, 2021. С. 3-31.

Концепція демократії в практиці Європейського суду з прав людини: гендерний вимір. ЗАХИСТ ВИБОРЧИХ ПРАВ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ УКРАЇНИ. К.: ВАІТЕ, 2021. С. 101-107

Друг суду: поняття, функції і процесуальні аспекти інституту amicus curiae. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні. Ред. О. В. Щербанюк, Л.Г. Бзова та ін. К.: ВАІТЕ, 2020. С. 159-175.

Антикорупційний принцип конституції. Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду. К.: ВАІТЕ, 2020. С. 7-15.

Четверта індустріальна революція, штучний інтелект і (не)людські цінності. УКРАЇНЬСЬКА МОДЕЛЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ: БЛУКАЮЧИ ЗАДЗЕРКАЛЛЯМ. Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 16-21.

Відчиняючи двері Конституційного Суду: конституційна скарга як нова можливість захисту конституційних прав. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ. К.: правозахисний порядок денний; Центр громадянських свобод, 2017. С. 32-37.

Корупція, цивілізація і конституційна демократія. НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ». Наук. ред. Хавронюк М. І. К.: Ваіте, 2018. С. 3-23.

Конституція і революція: анатомія установчої влади. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПОЛІЛОГ. 20 РОКІВ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ: СУСПІЛЬСТВО І ВЛАДА В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ. К.: ВАІТЕ, 2016. С. 15-69.

Між Левіафаном і Бегемотом: Конституція-дискурс і кримінальне право в умовах постмодерну. КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В СВІТЛІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ. К.: ВАІТЕ, 2015. с. 7-24.

Тортури і цивілізація. ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПРОТИ КАТУВАНЬ ТА ІНШИХ ЖОРСТОКИХ, НЕЛЮДСЬКИХ АБО ТАКИХ, ЩО ПРИНИЖУЮТЬ ГІДНІСТЬ, ВИДІВ ПОВОДЖЕННЯ І ПОКАРАННЯ. НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР / Хавронюк М. І., Гацелюк В. О. К.: ВАІТЕ, 2014. С. 5-23.

АСQUIS ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОНЯТТЯ, ЕВОЛЮЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ: наук. К.: Студія Колаж, 2009. 274 с.

Доктрина дії ГАТТ в праві Європейського Союзу: уроки для України. ВЗАЄМОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА З ВНУТРІШНІМ ПРАВОМ УКРАЇНИ. Ред. В.Н. Денисов. К.: Юстініан, 2006. С. 590-608.

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ПРАВА СОТ ТА АСQUIS ЄС. ОРІЄНТИРИ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ / Тетяна Вовк, Олександр Водянніков, Ірина Коноваленко. Харків: Консум, 2004. 960 с.

с. Публікації в періодичних виданнях

Концепція інтересу в конституційному праві: до питання розуміння понять «суспільний інтерес» та «особливе суспільне значення» в провадженнях за конституційними скаргами. УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА. 2020. № 4(17). С. 9-46.

Демократія і конституція: приховані парадокси. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. 2020. № 87. С. 23-42.

Трибунал для демократії. Виникнення і розвиток концепції органу конституційної юрисдикції в демократичній державі. ПУБЛІЧНЕ ПРАВО. 2018. Спец. випуск. С. 45-58.

Проголина в праві як предмет конституційної скарги. ПРАВО УКРАЇНИ. 2018. № 12. С. 128-147

Генеалогія поняття людської гідності у конституційному праві. ПРАВО УКРАЇНИ. 2018. № 9. С. 41-56

Роль окремої думки судді в розвитку конституційної юриспруденції. ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ. 2016. № 3. С. 15-22.

Судова влада та конституційна юстиція покликані бути головним запобіжником проти мажоритарного фатуму демократії. ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ. 2015. Вип. 5. С. 196-199.

Теорія принципу в міжнародному праві. УКРАЇНСЬКИЙ ЩОРІЧНИК МІЖНАРОДНОГО ПРАВА, 2009. К.: Фенікс, 2014. С. 97 – 180.

Методология сравнительно-правового анализа: история становления, обобщение и классификация основных подходов. УЧЕНЬЕ ЗАПИСКИ ТАВРИЧЕСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В.И. ВЕРНАДСКОГО. СЕРИЯ «ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ». 2014. Т. 27 (66), № 3. С. 32–49.

Загальні та автономні режими в міжнародному праві. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА. 2013. № 3(03). С. 99–106.

Наднаціональність в праві Європейського Союзу: Gotterdammerung Європи чи переосмислення права? БЮЛЕТЕНЬ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ. 2001. № 3. С. 162–192.

Мови

Вільно володію українською, англійською (рівень вільного володіння C1, C2), російською. Володію французькою (рівень середнього знання B1, B2).

Одружений, виховую сина.

18 вересня 2021 року

Олександр Водянніков

Конкурсній комісії для здійснення
відбору кандидатур на посаду судді
Конституційного Суду України щодо
осіб, яких призначає Президент України

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Водяннікова Олександра Юрійовича

Розмірковуючи над тим, чи подати свою кандидатуру на конкурсний відбір до Конституційного Суду України (далі - КСУ), я задався питанням, чим керувалися провідні судді іноземних органів конституційної юрисдикції при прийнятті подібних рішень. Я прочитав протоколи розгляду кандидатур Джона Робертса, Соні Сотомайор, Елени Каган, Рут Гінзбург в Сенаті США, матеріали проваджень в Комітеті *ad hoc* Палати громад Канади з призначення суддів Верховного суду Канади, ознайомився з оприлюдненими матеріалами Дорадчої панелі експертів щодо кандидатів на обрання суддями ЄСПЛ та Панелі, утвореної згідно статті 255 Договору про функціонування Європейського Союзу. Мені дуже відгукнулася позиція Джона Робертса, який під час слухань в Сенаті США сказав:

«Я постав перед Комітетом без жодної програми. У мене немає ніякої політичної платформи. Судді не є політиками, що можуть обіцяти щось в обмін на голоси. У мене немає порядку денного, але в мене є зобов'язання. У випадку призначення, я розглядатиму кожну справу з відкритим розумом. Я всебічно і справедливо розглядатиму юридичні аргументи в провадженнях. Я буду відкритим для обґрунтованих поглядів моїх колег-суддів і вирішуватиму кожну справу на підставі поданих матеріалів, відповідно до верховенства права, без страху чи прихильності, найкращим чином, на який здатен. Я пам'ятатиму, що моєю роботою є рахування страйків та болів а не відбивання чи подача м'яча»¹.

В цьому вислові судді Робертса, на мій погляд, закладена вся філософія суддівства в органі конституційної юрисдикції: відкритий розум (відкритість, безсторонність), всебічність і об'єктивність, добросовісність і нейтральність. Це кредо я повністю поділяю і щиро сповідую.

За останні роки я мав змогу поглянути на конституційну юстицію з різних перспектив: з перспективи конституцієтворення, коли брав участь у роботі Конституційної комісії, що розробила зміни до Конституції України 2016 року, з перспективи конституційних проваджень, коли мав честь подавати консультативні висновки на запити суддів-доповідачів КСУ, з науково-практичної перспективи, опрацьовуючи різні аспекти конституційного права в своєму науковому доробку, і з практичної перспективи, спілкуючись з суддями КСУ і співробітниками Секретаріату Суду під час тренінгів і семінарів з практичних питань конституційного провадження. Це дає мені підстави

¹ STATEMENT OF JOHN G. ROBERTS, JR., NOMINEE TO BE CHIEF JUSTICE OF THE UNITED STATES. in Confirmation Hearing on the Nomination of John G. Roberts, Jr. to be Chief Justice of the United States. S. HRG. 109-158. P. 56

сформулювати і викласти своє бачення напрямків розвитку практики КСУ та удосконалення процесів його функціонування. В цьому контексті вважаю за необхідне наголосити на таких двох пріоритетах:

Принциповість практики. Я маю на увазі не тільки дворкінівську концепцію *principled decision*. Практика КСУ потребує більш базового підходу до аргументації – встановлення і артикулювання судових стандартів розгляду. Історично КСУ тяжіє до казуального підходу і лаконічності своїх рішень. Цей стиль був закладений ще на початку функціонування КСУ в силу панівних тоді підходів до написання судових рішень. В останні роки в практиці КСУ почали з'являтися рішення, що визначають стандарт розгляду справ (наприклад, рішення КСУ від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015, від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016, від 24 квітня 2018 року № 3-р/2018), однак казуальний підхід все ще залишається переважним. Тому і суспільство, і органи державної влади часто з острахом очікують рішення КСУ в силу непередбачуваності підходів Суду, складності вивести можливу позицію щодо важливого суспільного питання;

Інституційний діалог. Зараз існує нагальна потреба в діалозі між КСУ, законодавцем, політичними акторами, судами і громадськістю. Рішення з конституційних питань мають розглядатися крізь призму такого діалогу як процесу легітимації змісту. У такому сенсі інституційний діалог як процес легітимації становить не просто спілкування чи комунікацію, він підтримує стале функціонування інституцій і охорону конституційних цінностей. Рішення КСУ як форма інституційного діалогу є формою когнітивного процесу, в якому продукуються, формуються, змінюються і адаптуються об'єкти професійного знання, утворюючи контекстуальні рамки, в яких ці об'єкти знання розуміються і отримують референційне значення. Інституційний діалог як дискурсивний процес генерує професійне бачення, організуючими ідеями якого є конституційні принципи і цінності. І, разом з тим, він забезпечує демократичну легітимність КСУ як охоронця Конституції України, її цінностей і принципів.

Такий діалог відбувається не тільки за допомогою рішень КСУ. Діалог – це завжди двосторонній рух. Тому особливу важливість, на мою думку, мають такі його формати, як *amici curiae*, що є формою залучення громадськості і експертного середовища до конституційного процесу (передбачена чинним Законом «Про Конституційний Суд України», але не врегульована на рівні Регламенту КСУ), діалогові заходи, в рамках яких відбувається обмін думками, візіями і аргументами, літні школи для студентів і аспірантів, тощо.

За останні двадцять років в силу наукової, практичної і юридичної діяльності мені пощастило стати спеціалістом у багатьох правничих сферах, зокрема, міжнародного та конституційного права, включаючи права людини і основоположні свободи, практики ЄСПЛ, порівняльного права, теорії міжнародного права, судоустрою, права міжнародних організацій, права ЄС, права СОТ, податкового права, міждисциплінарних підходів. Під час навчання на факультеті юридичних студій Центральноєвропейського університету, величезний вплив на мене здійснили викладачі з провідних університетів Європи і США, такі як професор Андраш Шайо, який згодом став суддею ЄСПЛ, професор Сюзан Баер з Берлінського університету імені Гумбольдтів, яка в 2011 році була обрана суддею Федерального Конституційного Суду ФРН, професор Кароль Бард, професор Деніс Галліган з Оксфордського університету, професор Рената Уїтц, професор Чіла Колонай-

Лехоцькі, професор Александер Бланкенгел з Берлінського університету імені Гумбольдтів. Я щиро вдячний Станіславу Шевчуку, професору Володимирі Денисову, Віктору Мусіяці, Миколі Гнатовському і Михайлу Буроменському, які надали мені інтелектуальну і моральну підтримку в дослідженнях міжнародного, конституційного, порівняльного і європейського права. Навчання і особисте спілкування з ними визначили мій шлях інтелектуального розвитку, заклали основи критичного мислення.

Поєднання практичного, професійного і наукового досвіду в конституційному, порівняльному, міжнародному праві, на мій погляд, є власне тією унікальною перевагою, що робить мою кандидатуру більш ніж релевантною для КСУ. Мій конституційно-правовий і експертний досвід та кваліфікації є особливо доречними і важливими для КСУ і забезпечать різноманітність досвіду суддівського корпусу Суду.

За роки роботи в Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) я набув значний практичний досвід в аналізі законопроектів на відповідність практиці ЄСПЛ, зобов'язанням в рамках ОБСЄ і міжнародним стандартам. Мій досвід і кваліфікація дозволили на належному професійному рівні надавати висновки з вказаних питань на запити суддів-доповідачів у конституційних провадженнях. Як консультант Конституційної Комісії я брав активну участь у розробці конституційної реформи 2016 року, зокрема в частині, що стосується конституційної скарги.

Як член Ради з питань судової реформи я входив до складу робочої групи з розробки нової редакції Закону України «Про Конституційний Суд України» і я вдячний іншим членам групи за підтримку запропонованої гібридної за своєю суттю моделі конституційної скарги. Я продовжую працювати над підвищенням спроможності Секретаріату Конституційного Суду України у належному опрацюванні конституційних скарг та поширенням серед юридичної спільноти знань та навичок у складанні обґрунтованих і прийнятних конституційних скарг.

Я також брав участь у розробці нової редакції процесуальних кодексів України і мені приємно, що мої пропозиції щодо імплементації принципів, сформульованих КСУ в рішенні 2-рп/2016 у справі про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу, та стандартів, встановлених в практиці ЄСПЛ, зокрема у справах *Shtukatur v. Russia* (2008), *Nataliya Mikhaylenko v. Ukraine* (2013), *Stanev v. Bulgaria* (2012) та ін., були підтримані членами Ради і знайшли своє відображення у положеннях Глави 2 «Розгляд судом справ про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи» та Глави 10 «Розгляд заяви про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку» Цивільного процесуального кодексу України.

Серед інших досягнень, якими я пишаюсь, є робота над просуванням концепції і створенням Вищого антикорупційного суду України в 2016-2018 роках, запровадження інституту Спеціальних радників КСУ, що було реалізовано за підтримки Венеціанської комісії, участь в розробці Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу 2004 року, допомога в 2006-2017 роках громадянському суспільству в розбудові в Україні національного превентивного механізму, передбаченого Факультативним протоколом до Конвенції проти катувань та

інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Я вважаю, що володію необхідними високими моральними якостями, а також є юристом з визнаним рівнем компетентності. В мене є унікальний професійний, науковий і експертний досвід, що поєднує міжнародне і національне публічне право, який зараз необхідний КСУ для розвитку практики і належної відповіді на виклики сьогодення.

З повагою,

Олександр Водянніков